

สถาบันสุขภาพสัตว์แห่งชาติ

จดหมายข่าว National Institute of Animal Health NEWSLETTER

ปีที่ 7 ฉบับที่ 3 ประจำเดือน พฤษภาคม - มิถุนายน 2541

ISSN 0858-4516

ร.อ.สพ.ญ. ปิยบุษ ประสิทธิ์รัตน์ นายสัตวแพทย์ 8 กลุ่มงานปาราสิตวิทยา
สพ.ญ. ทศนีย์ ชมภูจันทร์ นายสัตวแพทย์ 8 หัวหน้ากลุ่มงานปาราสิตวิทยา

เมื่อเดือน มกราคม 2540 ไก่ไข่อายุ 5 เดือน จำนวน 20,000 กว่าตัว จากฟาร์มแห่งหนึ่งใน จังหวัดฉะเชิงเทรา เริ่มมีการตายผิดปกติ จากเดิมวันละ 1 - 2 ตัว มาเป็นวันละ 20 - 35 ตัว ติดต่อกันนาน 1 - 2 เดือน คิดเป็นอัตราการตายถึง 20% และไข่ลดลงผิดปกติจากเดิม 10-30% อาการที่พบคือ หงอนซีด ผอมแห้งโดยเฉพาะกล้ามเนื้อที่หน้าอกลีบเล็ก จับดูพบกระดูกซี่โครง ชัดเจน อุจจาระสีเขียว ไข่สด ขาไม่มีแรง เดินไม่ค่อยได้ ก่อนตาย 1 - 2 วัน จะนอนหมอบ บางตัวอาเจียนและชักก่อนตาย เจ้าของฟาร์มไก่ได้นำซากไก่ไข่มาตรวจที่สถาบันสุขภาพสัตว์แห่งชาติ จากการผ่าซากและเพาะเชื้อแบคทีเรีย/ไวรัส ไม่พบสาเหตุของโรค ต่อมาเจ้าของฟาร์มได้นำไก่ไข่ป่วยมาตรวจอีก 3 ตัว ในครั้งนี้กลุ่มงานปาราสิตวิทยา สถาบันสุขภาพสัตว์ฯ ตรวจพบเชื้อมาลาเรียในเลือดไก่ไข่ 1 ตัว ซึ่งเป็นการตรวจพบโรคมาลาเรียในไก่ไข่เป็นครั้งแรก หลังจากนั้นได้ติดตามไปเก็บตัวอย่าง เลือดไก่ไข่จากฟาร์มนั้นมาตรวจซ้ำ พบเชื้อมาลาเรีย 36% (10/28 ตัว) และแนะนำให้รักษาตัวป่วยด้วยยาคลอโรควิน ขนาด 10 มิลลิกรัม ต่อน้ำหนักไก่ 1 กิโลกรัม ผลมูกินติดต่อกัน 5 วัน จนกระทั่งไก่กลับสู่สภาพปกติ

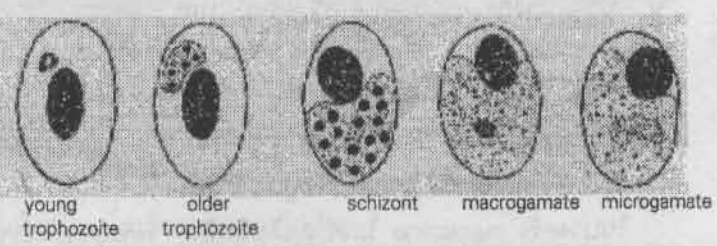
ต่อมาในปีเดียวกัน ไก่ไข่ในฟาร์มหลาย แห่งในจังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี ปราจีนบุรี สระบุรี และอยุธยา เริ่มตายมากขึ้นอย่างผิดปกติและแสดงอาการเช่นเดียวกับที่กล่าวมาแล้วข้างต้น สถาบันสุขภาพสัตว์ฯ จึงสุ่มเก็บและตรวจตัวอย่างเลือดไก่ในฟาร์มต่างๆ ผลการตรวจพบเชื้อมาลาเรียในฟาร์มเหล่านั้นซึ่งบางฟาร์มพบเชื้อถึง 48% (96/200 ตัว) ตอนแรกเจ้าของฟาร์มไม่ค่อยเชื่อว่าไก่ไข่ จะเป็นโรคนี้ได้ คิดว่าจะเป็นได้เฉพาะแต่ในคนเท่านั้น อาจจะเป็นเพราะว่าไม่เคยมีความรู้ในเรื่องนี้มาก่อน แต่ในประเทศไทยเคยมีรายงานการระบาดของโรคมาลาเรียในไก่เนื้อเป็นครั้งแรกเมื่อปลายปี 2538 ในเขตชานเมืองกรุงเทพฯ และจังหวัดนครนายก โดยมีอัตราการป่วย 24.9% และอัตราการตาย 22%

ดังนั้นการพบโรคมาลาเรียในไก่ไข่ เป็นครั้งแรก ในจังหวัดฉะเชิงเทรา เมื่อต้นปี 2540 จึงเป็นสิ่งที่น่าศึกษาและติดตามเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะการหาแนวทางในการวางแผนป้องกันโรคมิให้แพร่ระบาดไปยังฟาร์มอื่นๆ ต่อไป เนื่องจากจะมีผลกระทบทำให้ปริมาณไข่ลดลง 10-30% ในช่วงที่ไก่ไข่แสดงอาการและตรวจพบเชื้อ ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการรักษาเพิ่มขึ้น และป่วยตาย นับว่าโรคมาลาเรียในไก่ไข่ทำให้เกิดความสูญเสียทาง เศรษฐกิจเป็นอย่างมาก

โรคมาลาเรียในไก่มีสาเหตุจากอะไร ?

สาเหตุของโรคนี้ในไก่ เกิดจากเชื้อโปรโตซัวชนิดหนึ่ง มีชื่อทางวิทยาศาสตร์ว่า พลาสโมเดียม กัลลินาเซียม (*Plasmodium gallinaceum*) เชื้อนี้อาศัยอยู่ในเม็ดเลือดแดง มีอยู่หลายชนิดด้วยกัน พบได้ทั้งในคนและสัตว์ ทำให้เกิดโรคได้ทั้งแบบเฉียบพลันและเรื้อรัง เมื่อเป็นโรคนี้รุนแรงมากๆ จะทำให้ไก่ตายได้

รูปที่ 1 Avian Plasmodium ในเม็ดเลือดแดง

เชื้อมาลาเรียเป็นอย่างไร?

รูปร่างลักษณะของเชื้อมาลาเรียที่พบในเม็ดเลือดแดงของไก่ มีอยู่ 3 ระยะ คือ ระยะเริ่มแรก เรียกว่า โทรโฟซอยท์ (trophozoites) ระยะที่มีการแบ่งตัว เรียกว่า ชิซอนท์ (schizonts) และระยะแพร่โรคจากไก่ไปยังเรียกว่า กามิโตไซท์ (gametocytes) ดังรูปที่ 1

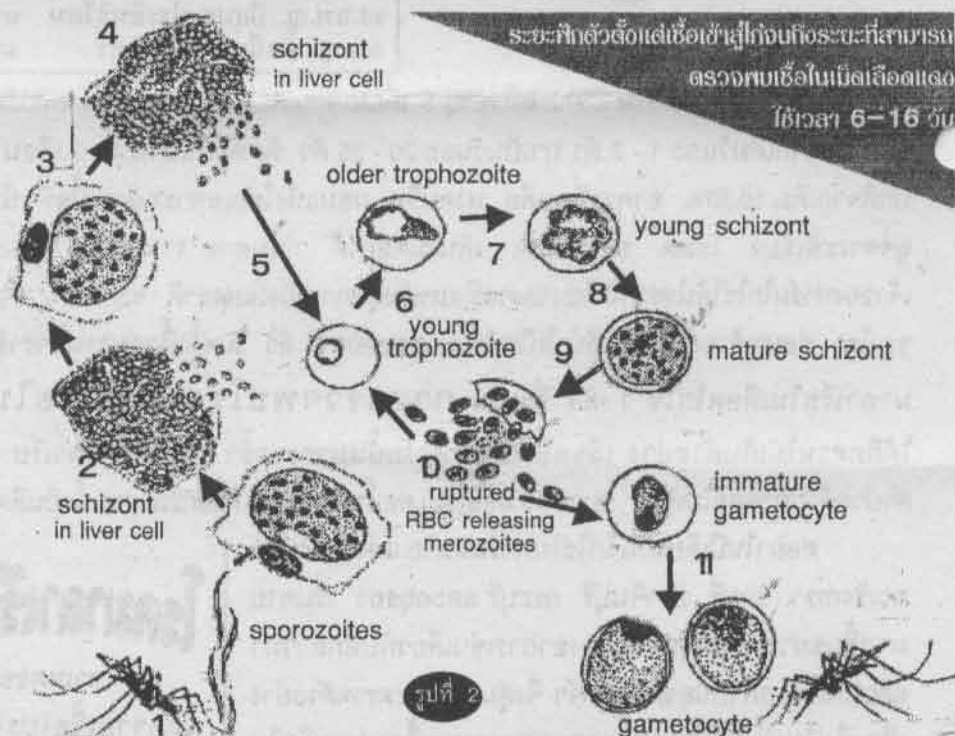
แพร่โรคได้อย่างไร?

ไก่จะป่วยเป็นโรคมาลาเรียได้ก็ต่อเมื่อถูกยุง ตัวเมียที่มีเชื้อพลาสโมเดียมระยะติดต่อ (sporozoites) ซึ่งอยู่ในต่อมน้ำลาย ไปกัดและดูดเลือด ขณะที่ดูดเลือดอยู่นั้น ยุงก็จะปล่อยเชื้อระยะติดต่อเข้าไปยังไก่ตัวที่มันดูดเลือด

เชื้อมาลาเรียในไก่จะมีการเจริญเติบโตอย่างไร?

เชื้อพลาสโมเดียมระยะติดต่อที่อยู่ในยุงเมื่อเข้าไปในตัวไก่แล้ว จะเข้าสู่กระแสเลือดไก่ หลังจากนั้น 30 นาที เชื้อจะเข้าไปเจริญเติบโตในเซลล์ของ reticuloendothelial system ในม้าม และตับ (ซึ่งเชื้อบางส่วนอาจจะถูกทำลายโดย phagocytes) นิวเคลียสของเชื้อนี้จะแบ่งตัวแบบไม่ต้องอาศัยเพศซ้ำแล้วซ้ำอีกจนกระทั่งเป็น exoerythrocytic schizonts ซึ่งเป็น schizonts อยู่นอกเม็ดเลือดแดง ภายใน schizont ประกอบด้วย merozoites จำนวนมาก เมื่อ schizonts โตเต็มที่ก็จะแตก และปล่อย merozoites ออกมา แล้วเข้าไปเจริญเติบโตในเซลล์ของ reticuloendothelial system อีกครั้งหนึ่ง จนกระทั่งเป็น schizonts ตัวใหม่ ซึ่งเมื่อโตเต็มที่ก็จะแตกออกและ merozoites จะเข้าไปเป็นปรสิตอยู่ในเม็ดเลือดแดง

เชื้อมาลาเรียที่เข้าไปอยู่ในเม็ดเลือดแดงจะมีการเปลี่ยนแปลงรูปร่างและเจริญเติบโต โดยการย่อยสลายฮีโมโกลบินเป็นอาหาร เกิดเม็ดสีที่เป็นลักษณะเฉพาะของเชื้อมาลาเรียและส่วนที่เหลือจากการย่อยสลายซึ่งเป็นพิษออกมาด้วย ต่อมาเชื้อนี้จะเจริญเป็นระยะ trophozoites ซึ่งมีลักษณะเป็นรูปวงแหวน ต่อมา trophozoites เจริญเติบโตแบบไม่มีเพศต่อไป แบ่งตัวซ้ำแล้วซ้ำอีกกลายเป็น erythrocytic schizonts หรือระยะ schizonts ที่อยู่ในเม็ดเลือดแดง ภายในจะประกอบด้วย merozoites จำนวนมาก schizonts นี้จะสังเกตเห็นเม็ดสีได้ชัดเจน เมื่อ schizonts โตเต็มที่แล้วจะแตกและปล่อย merozoites ออกมา ช่วงระยะเวลานี้มีผลทำให้ไก่แสดงอาการไข้สูงและหนาวสั่น เนื่องจากการปล่อยสารพิษที่เกิดจากการย่อยสลายฮีโมโกลบิน merozoites ที่ออกมาจะเข้าสู่เม็ดเลือดแดงใหม่และเจริญเติบโตแบบเดิมซ้ำแล้วซ้ำอีกและในบางครั้ง merozoites ไม่เจริญเติบโตเป็น schizonts แต่เจริญ

ไปเป็นระยะ gametocytes ในเม็ดเลือดแดง เมื่อยุงมาดูดเลือดไก่ที่มีเชื้อมาลาเรียในระยะ gametocytes ทำให้ยุงกลายเป็นพาหะนำโรคต่อไปดังรูปที่ 2 แต่ก่อนที่เชื้อจะแพร่ไปยังไก่ตัวอื่นๆ เชื้อต้องมีการเจริญเติบโตในยุงก่อน ซึ่งต้องใช้เวลายาวนานน้อย 8 วัน ขึ้นไปจึงเจริญเป็นระยะติดต่อ ระยะนี้เรียกว่า sporozoites ต่อมาเชื้อจะไปสะสมอยู่ที่ต่อมน้ำลายยุง เมื่อยุงไปดูดเลือดไก่ตัวใหม่ก็จะปล่อยเชื้อนี้ออกไป ทำให้ไก่ป่วยเป็นโรคมาลาเรีย

จากปรากฏการณ์เหล่านี้ ทำให้โรคนี้อาจมีโอกาสที่จะแพร่ได้ตลอดเวลาโดยอาศัยยุงเป็นพาหะนำโรคการแพร่โรคนี้อาจเกิดไม่พร้อมกัน ขึ้นอยู่กับว่าไก่ถูกยุงนั้นกัดเมื่อไร แต่ส่วนใหญ่จะพบโรคนี้น่ามากในช่วงเดือน สิงหาคม - พฤศจิกายน

ไก่ตายจากอะไรอย่างไร?

อาการโดยทั่วไปของโรคมาลาเรียในไก่ไข่จะคล้ายคลึงกับไก่เนื้อคือ หน้าและหงอนซีดผิดปกติ อุจจาระสีเขียวหรือขาวปนเขียว ใช้สูง ชีพ กินอาหารน้อยลง ไข่ลด 10-30% ถ้าเป็นรุนแรง มากๆ ขาจะไม่มีแรง นอนหมอบ บางครั้งพบว่ามีอาการชักก่อนตาย ไก่จะตายตอนกลางคืนมากกว่ากลางวัน อัตราการตายในไก่ไข่ไม่ค่อยรุนแรงมากนัก แต่จะค่อยๆ ตายติดต่อกันเป็นเวลานาน ถ้ายังหาสาเหตุไม่ได้หรือไม่ได้ให้การรักษาที่ถูกต้องซึ่งบางครั้งอาจจะมีโรคมาเร็กซ์ (Marex's disease) ร่วมด้วย ส่วนไก่เนื้อ พบว่าอาการจะเด่นชัดเมื่อไก่อายุได้ 35 วันขึ้นไป มีอัตราการตายสูงผิดปกติ ประมาณ 0.5-1.5% ต่อวัน และตามเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ

ไก่ป่วยทรมานเพราะอะไร?

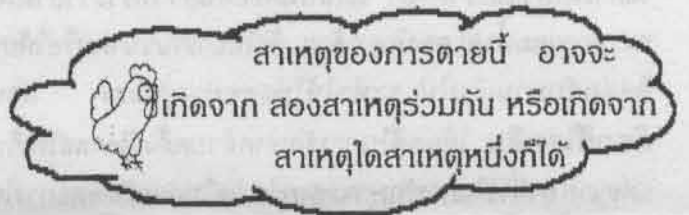
ไก่ที่เป็นโรคมาลาเรียแล้วไม่รับรักษา จะตายเพราะว่า เกิดอาการช็อก เนื่องจาก

① โลหิตจาง

เนื่องจากเชื้อพลาสโมเดียมไปทำลายเม็ดเลือดแดงประมาณ 60-80% ภายในเวลา 24 ชม. ซึ่งตามปกติเม็ดเลือดแดงจะถูกทำลายเพียง 1% ในเวลา 24 ชม. จึงทำให้ปริมาณเม็ดเลือดแดงในเลือดลดลงจนแสดงอาการโลหิตจาง ผลที่ตามมาคือ การนำออกซิเจนไปยังเนื้อเยื่อต่างๆ ลดลง ร่างกายก็พยายามปรับตัวเพื่อที่จะรับออกซิเจนเพิ่มขึ้น ด้วยการกระตุ้นระบบหายใจให้เร็วขึ้นและแรงขึ้น จึงทำให้เกิดอาการหอบได้ในขณะเดียวกันเมื่อเม็ดเลือดที่มีเชื้อแตกออกก็จะมีสารปล่อยสารพิษออกมาด้วย ซึ่งสารพิษนี้ทำให้ไก่มีไข้สูงและหนาวสั่น ดังนั้นร่างกายจะพยายามปรับลดอุณหภูมิ โดยไก่ต้องหายใจเร็วและแรงขึ้นเพื่อระบายความร้อนออกมากับไอน้ำ ทำให้ไก่แสดงอาการหอบ ถ้าหากว่ามีการหายใจเร็วและแรงนานๆ เข้าจะไปมีผลต่อหัวใจ ทำให้หัวใจเต้นเร็วและแรง เพื่อเพิ่มความดันเลือดให้สูงขึ้น มีเลือดไปเลี้ยงอวัยวะต่างๆ เช่น สมองและหัวใจ แต่เมื่อมีการแตกของเม็ดเลือดแดงมาก ความดันโลหิตก็จะลดลง ร่างกายสามารถปรับตัวได้ระดับหนึ่งเท่านั้น เมื่อนานๆ เข้าเลือดไปเลี้ยงที่ใดจะลดลง ทำให้ระบบการกรองของไตผิดปกติ เกิดภาวะเลือดขาดออกซิเจนทำให้ไตวายตามมา เมื่อร่างกายขาดออกซิเจนนานๆ จะมีผลทำให้การทำงานของระบบหัวใจและหลอดเลือดล้มเหลว ทำให้เลือดไปเลี้ยงระบบประสาทส่วนกลางไม่พอ เกิดการทำงานผิดปกติ ผลที่ตามมาก็คือไก่เกิดสภาวะช็อก ชัก และตายอย่างรวดเร็ว

② เนื้อเยื่อสมองขาดออกซิเจน

ในกรณีที่เกิดเชือรุนแรงมากๆ เชื้อมีโอกาสที่จะไปเจริญที่เซลล์บุผนังเส้นเลือดฝอยของสมองและมีการเจริญเติบโตจนถึงระยะ schizonts จำนวนมาก ทำให้เซลล์บุผนังเส้นเลือดบวมผิดปกติจนอุดตัน ซึ่งจะขัดขวางการส่งเลือดไปเลี้ยงที่บริเวณสมอง ทำให้เนื้อเยื่อสมองขาดออกซิเจน ผลตามมามีคือหมดสติ และเป็นอัมพาต ถ้าเป็นรุนแรงมากๆ จะชักและตายได้ ซึ่งจะเกิดอย่างเฉียบพลัน

ควรปฏิบัติอย่างไร?

ถ้า ไก่ตาย ให้สังเกตซาก จะพบซากมีลักษณะ ซีดผิดปกติ หากผ่าซากจะพบม้ามและตับมีขนาดใหญ่ และสีเข้มผิดปกติ โดยเฉพาะที่ม้ามบางครั้งมีขนาดใหญ่มากกว่าปกติถึง 10 เท่า สมองอาจจะพบเลือดคั่งหรือจุดเลือดออก ให้เก็บตัวอย่างม้าม ตับ สมอง โดยตัดส่วนที่มีรอยโรคขนาดประมาณ 2x2 ซม. นำมาแช่ในฟอร์มาลิน 10% เพื่อส่งตรวจทางจุลพยาธิวิทยาในห้องปฏิบัติการ ถ้าเป็นไปได้ควรส่งเลือดป้ายสไลด์มาพร้อมด้วย ถ้า ไก่ป่วยยังไม่ตาย ให้เจาะเลือด แล้วป้ายสไลด์อย่างน้อย 20-30 ตัวอย่างต่อเล้า เพื่อส่งตรวจหาเชื้อมาลาเรีย

ข้อควรระวัง

การฆ่าเชื้อคีย์สไลด์จะต้องหยดเลือดให้หยดเล็กที่สุดเพื่อป้ายเลือกบางๆ ไม่หนาเกินไป เลือดที่ป้ายสไลด์แล้วต้องทิ้งไว้ในอากาศจนแห้ง หลังจากนั้นนำไปแช่ในเมธิลแอลกอฮอล์ 100% เพื่อป้องกันมิให้เม็ดเลือดแดงเปลี่ยนแปลง การเก็บสไลด์ให้มิดชิด ถ้าปนเปื้อนฝุ่นละอองหรือมีรอยแมลงวันเกาะ จะทำให้การตรวจยากขึ้น และรับนำส่งตรวจโดยเร็วที่สุด

ควรรักษาโรคอย่างไร?

การรักษาโรคมาลาเรีย ต้องรีบทำทันที ดังนี้

1. ให้ยาพวก คลอโรควิน หรือ ด็อกซีไซคลิน เพื่อกำจัดเชื้อมาลาเรียระยะ schizonts และ gametocytes ที่อยู่ในเม็ดเลือดแดงของไก่ป่วย

2. ควรให้อาหารเสริมร่วมด้วย โดยเฉพาะ โปรตีน ชนิน้ำ ร่วมกับวิตามิน ซึ่งสามารถดูดซึมไปใช้ได้ทันที ช่วยให้ไก่กลับสู่สภาพปกติได้เร็วขึ้น

ข้อควรระวังในการใช้ยา

☀ การเลือกใช้อยาชนิดใดชนิดหนึ่งในการรักษาต้องคำนึงถึงผลข้างเคียงต่อการออกไข่ด้วย เช่น **คลอโรควิน** ให้ผลดีในการรักษาและราคาถูก แต่ไก่ไม่ค่อยกินยา เพราะว่ายามีรสขม ควรผสมน้ำตาลลงในยาด้วย ถ้าให้ยาเกินขนาดหรือให้ยาดูติดต่อกันนานเกินไป จะทำให้ไขลดอย่างรุนแรง ส่วน **ด็อกซีไซคลิน** ให้ผลดีในการรักษาคล้ายคลึงกับคลอโรควิน แต่ขนาดยาที่ใช้ในการรักษาจะสูงกว่า แต่ไม่ค่อยมีผลต่อการไข่ ไก่จะเริ่มไข่ขึ้นหลังจากที่หายารักษา และหน้าไก่ที่ขีดก็จะแดงขึ้นกลับเป็นปกติได้อย่างรวดเร็ว แต่ราคาแพงกว่าคลอโรควิน

☀ ก่อนใช้ควรทราบว่ามีตัวยาที่เปอร์เซ็นต์ เพื่อจะได้คำนวณขนาดยาต่อน้ำหนักไก่ได้ถูกต้อง

☀ ไม่ควรให้ยาเกินขนาด และให้ยาดูติดต่อกันนานเกินไป จะมีผลทำให้อัตราการไข่ลดลง

☀ สิ่งที่สำคัญในการให้ยาคือ ต้องให้ไก่อดน้ำก่อนให้ยา 1-2 ชั่วโมง เพื่อให้ไก่หิวและกินยาได้หมด ควรลดปริมาณน้ำที่ใช้ละลายยาลงครึ่งหนึ่ง และไม่ควรใช้น้ำกระด้างผสมยา

☀ ไม่ควรพ่นยาฆ่าแมลงในคอกไก่ เพราะไก่อยู่ในสภาพที่อ่อนแออยู่แล้ว จะไม่สามารถทนต่อยาได้ พบว่ามีบางเจ้าเมื่อพ่นยากำจัดยุงไป แล้วทำให้ไก่ตายมากยิ่งขึ้น

ควบคุม-ป้องกันโรคอย่างไร?

การควบคุมและป้องกันโรคมาลาเรียในไก่ ควรปฏิบัติดังนี้

กำจัดยุง

- กำจัดแหล่งที่เป็นน้ำขัง ซึ่งเป็นแหล่งเพาะพันธุ์ยุงด้วยการระบายน้ำที่ขังให้หมดไป
- ฉางหญ้าที่อยู่รอบๆ เล้าไก่ให้เตียน ไม่ให้เป็นแหล่งเพาะพันธุ์ยุง
- ดักยุงไม่ให้เข้าไปในเล้าไก่ โดยใช้หลอดไฟดักยุงวางรอบๆ เล้าไก่ จะช่วยลดการแพร่ระบาดของโรค

ให้ยาป้องกันโรค

ให้ยาป้องกันโรคก่อนจะถึงฤดูกาลที่มีการระบาดของโรคนี้ในไก่เนื้อ โดยเริ่มให้ยา **คลอโรควิน** ในไก่ อายุ 3 วัน ขนาด 5 มิลลิกรัมต่อน้ำหนักไก่ 1 กิโลกรัม ติดต่อกันนาน 3 วัน และให้ยาซ้ำอีก เมื่อไก่อายุ 10, 20, 30, 40 วัน ขนาด 10 มิลลิกรัมต่อน้ำหนักไก่ 1 กิโลกรัม การให้ยาแต่ละครั้งนั้นจะต้องให้ยาดูติดต่อกัน นาน 3 วัน เช่นเดียวกัน⁽¹⁾ การให้ยาป้องกันโรคจะให้ผลดีต่อเมื่อต้องคำนวณขนาดยาที่ให้ตามน้ำหนักไก่จริงๆ สำหรับในไก่ไข่ กำลังดำเนินการศึกษาและทดลอง

ตรวจเลือดไก่

ควรมีการตรวจเลือดไก่เป็นระยะๆ เพื่อให้ทราบสภาวะโรค โดยเฉพาะช่วงเริ่มฤดูฝน ให้ติดต่อเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์อำเภอ/จังหวัด ศูนย์วิจัยและชันสูตรโรคสัตว์ สถาบันสุขภาพสัตว์แห่งชาติ

การระบาดของโรคมาลาเรียในไก่

จากการที่กลุ่มงานปาราสิตวิทยา สถาบันสุขภาพสัตว์แห่งชาติ ได้ตรวจตัวอย่างเลือดไก่ป่วยสไลด์ พบโรคมาลาเรียในไก่ในจังหวัดต่างๆ หลายจังหวัด โดยเฉพาะในภาคกลาง ดังนี้

ส.ค.38 กรุงเทพฯ (เขตมีนบุรี)*

ก.ย.38 นครนายก (อ.องครักษ์)

ก.ค.39 นนทบุรี (อ.เมือง)

ก.ย.39 นครนายก (อ.องครักษ์)

พ.ย.39 กรุงเทพฯ (เขตหนองจอก)

* พบครั้งแรกในไก่เนื้อ

** พบครั้งแรกในไก่ไข่

ม.ค.40 ฉะเชิงเทรา (อ.บ้านโพธิ์)*

เม.ย.40 ปราชินบุรี (อ.กบินทร์บุรี)

มิ.ย.40 ฉะเชิงเทรา (อ.บางน้ำเปรี้ยว)

ชลบุรี (อ.บ้านโป่ง)

ส.ค.40 นครนายก (อ.องครักษ์)

ก.ย.40 ฉะเชิงเทรา (อ.เมือง)

อ่างทอง (อ.ไชโย)

ด.ค.40 สระบุรี (อ.แก่งคอย)

อ่างทอง (อ.วิเศษไชยชาญ)

ชลบุรี (อ.พานทอง)

พ.ย.40 ฉะเชิงเทรา (อ.บางคล้า อ.บางปะกง)

ธ.ค.40 กรุงเทพฯ (เขตมีนบุรี)

ชลบุรี (อ.พนสนธิคม)

พระนครศรีอยุธยา (อ.วังน้อย)

เม.ย.41 สุพรรณบุรี (อ.เมือง)

(1) Prasittirat, P., Nithiuthai, S., Chompoochan and T. Sookruen (1997), A strategic control programme of avian malaria in broilers. The 16th International Conference, World Association for the advancement of Veterinary Parasitology August 10-15, 1997, Sun City-South Africa. P.70

การวิเคราะห์ภาวะโรคสัตว์ในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ - มีนาคม 2541
พบโรคสำคัญๆ ดังต่อไปนี้

..โคเนื้อ..

โรค	สถานที่เกิดโรค		สัตว์ในฝูง			ส่งตรวจ	
	อำเภอ	จังหวัด	จำนวน	ป่วย	ตาย	จำนวน	ตรวจพบ
Paratuberculosis	ท่ามะขะ	ชุมพร	64	0	0	64	1
	ลำสนธิ	ลพบุรี	180	0	0	124	1
รวม			224	0	0	188	2
Anaplasmosis	ลำสนธิ	ลพบุรี	400	0	0	42	13

..โคขุน..

โรค	สถานที่เกิดโรค		สัตว์ในฝูง			ส่งตรวจ	
	อำเภอ	จังหวัด	จำนวน	ป่วย	ตาย	จำนวน	ตรวจพบ
Mastitis	บ้านบึง	ชลบุรี	17	0	0	17	17
Paratuberculosis	ขามทะเลสอ	นครราชสีมา	514	0	0	100	5
	สันป่าตอง	เชียงใหม่	203	0	0	203	4
	เทพสถิต	ชัยภูมิ	221	0	0	221	2
รวม			938	0	0	524	11

โรคพาราทูเบอร์คูโลซิส (Paratuberculosis)

สำหรับประเทศไทย มีรายงานการเกิดโรคครั้งแรก เมื่อปี 2524 เป็นโรคที่สำคัญและเป็นปัญหาต่อโค กระบือ แพะ แกะ และสัตว์อื่นๆ โดยที่สัตว์อายุต่ำกว่า 1 ปี จะติดโรคได้ง่าย โรคนี้มีอาการท้องเสียเรื้อรัง

ซูบผอม น้ำหนักลด หากเป็นโรครุนแรงอาจทำให้สัตว์ตายได้ ในโคนมน้ำนมลดลงประมาณ 8% โรคนี้ไม่สามารถรักษาให้หายหรือใช้วัคซีนป้องกันได้ในโครงการสถาบันสุขภาพสัตว์แห่งชาติ ระยะที่ 2 (2538-2542) ได้กำหนดไว้ในแผนพัฒนาการควบคุมโรคที่สำคัญทางเศรษฐกิจ

..สุกร..

โรค	สถานที่เกิดโรค		สัตว์ในฝูง			ส่งตรวจ	
	อำเภอ	จังหวัด	จำนวน	ป่วย	ตาย	จำนวน	ตรวจพบ
Pasteurellosis	ภาชี	อยุธยา	70	9	4	10	1
	ศรีประจัน	สุพรรณบุรี	2,265	25	8	5	5
รวม			2,335	34	12	15	6
Streptococcosis	สูงเนิน	นครราชสีมา	1,400	10	5	6	6
	ปากช่อง	นครราชสีมา	6,000	10	0	10	5
	บางคล้า	ฉะเชิงเทรา	40	9	2	3	3
รวม			6,440	29	7	19	14

..ไก่เนื้อ..

โรค	สถานที่เกิดโรค		สัตว์ในฝูง			ส่งตรวจ	
	อำเภอ	จังหวัด	จำนวน	ป่วย	ตาย	จำนวน	ตรวจพบ
Colibacillosis	บ้านบึง	ชลบุรี	73,000	5,600	0	16	14

..ไก่ไข่..

โรค	สถานที่เกิดโรค		สัตว์ในฝูง			ส่งตรวจ	
	อำเภอ	จังหวัด	จำนวน	ป่วย	ตาย	จำนวน	ตรวจพบ
Avian Malaria	เมือง	ฉะเชิงเทรา	305,000	100,600	1,350	530	48
	บ้านโพธิ์	ฉะเชิงเทรา	1,200	45	18	2	2
	เมือง	นนทบุรี	5,000	200	42	30	1
รวม			311,200	100,845	1,410	562	51
Salmonellosis	เมือง	ฉะเชิงเทรา	3,500	1,000	1,000	6	3
IBD+E.coli	องครักษ์	นครนายก	3,066	170	24	3	3
Pasteurellosis	นครหลวง	อยุธยา	300,000	200	100	35	5

..เป็ด..

โรค	สถานที่เกิดโรค		สัตว์ในฝูง			ส่งตรวจ	
	อำเภอ	จังหวัด	จำนวน	ป่วย	ตาย	จำนวน	ตรวจพบ
Aeromoniasis	เสนา	อยุธยา	4,500	1,000	1,000	7	6

ผลงานประดิษฐ์คิดค้น ปี 42

ด้วยสำนักคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ได้มีนโยบายที่จะส่งเสริมและสนับสนุนคนไทยที่มีความสามารถในการประดิษฐ์คิดค้นที่เป็นประโยชน์แก่ประเทศชาติ และเพื่อให้มีนโยบายนี้บรรลุผลสำเร็จด้วยดี สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติจึงได้จัดให้มีการแสดงผลงานประดิษฐ์คิดค้นเป็นประจำทุกปี สำหรับปี 2542 นี้ ได้กำหนดระยะเวลาให้ผู้ประสงคจะเสนอผลงานประดิษฐ์คิดค้นประจำปี 2542 สาขาต่างๆ ดังนี้

- * วิทยาศาสตร์กายภาพและคณิตศาสตร์
- * วิทยาศาสตร์การแพทย์
- * วิทยาศาสตร์เคมีและเภสัช
- * เกษตรศาสตร์และชีววิทยา
- * วิศวกรรมศาสตร์และอุตสาหกรรมวิจัย

- * ปรัชญา
- * นิติศาสตร์
- * รัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
- * เศรษฐศาสตร์
- * สังคมวิทยา
- * เทคโนโลยีสารสนเทศและนิเทศศาสตร์
- * การศึกษา

โดยจัดทำรายละเอียดและส่งถึงสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ถนนพหลโยธิน เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร 10900 ได้ตั้งแต่บัดนี้ จนถึงวันที่ 15 กรกฎาคม 2540 ส่วนรายละเอียดโปรดติดต่อ กองส่งเสริมการวิจัย โทร. 579-2288, 579-8068561-2445 ต่อ 530 โทรสาร 579-1738 (ว 0708/3711 23 มี.ค. 41)

บรรยายพิเศษ

เมื่อวันที่ 15 พฤษภาคม 2541 สถาบันสุขภาพสัตว์ฯ จัดให้มีการบรรยายพิเศษโดยผู้เชี่ยวชาญญี่ปุ่นจาก JICA เพื่อเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจด้านสุขภาพสัตว์ให้แก่สัตวแพทย์และนักวิจัย ดังนี้

Disinfection for Viral diseases

๕.. DR. J. SHIRAI

Pathology of Circo Virus infection of Chicken and Pigeon

๕.. DR. T. TANIGUCHI

Pathogenesis of Anemia by Theileria infection

๕.. DR. Y. YAGI

ณ ห้องประชุม สถาบันสุขภาพสัตว์แห่งชาติ เกษตรกลาง (ทช 0651/ว.526 13 พ.ค. 41)

จดหมายข่าวสถาบันสุขภาพสัตว์แห่งชาติ

National Institute of Animal Health [NIAH] Newsletter

ISSN 0858-4516

วัตถุประสงค์

เพื่อเผยแพร่วิชาการด้านสุขภาพสัตว์โดยเป็นสื่อกลางแลกเปลี่ยนข่าวสารวิชาการ เสนอแนะแนวทางการแก้ปัญหาด้านสุขภาพสัตว์ และการเลี้ยงสัตว์ รวมทั้งการประชาสัมพันธ์กิจกรรมด้านสุขภาพสัตว์

จัดทำโดย

สถาบันสุขภาพสัตว์แห่งชาติ กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เกษตรกลาง ถนนพหลโยธิน เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900

☎ 5798908-14 FAX 579-8918-19

ที่ปรึกษา

นายสัตวแพทย์ ระพีพงศ์ วงศ์ดี

รองอธิบดีกรมปศุสัตว์ ฝ่ายสัตวแพทย์

สัตวแพทย์หญิง ดร.อุราศรี ตันตสวัสดิ์

ผู้อำนวยการสถาบันสุขภาพสัตว์แห่งชาติ

ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยและชันสูตรโรคสัตว์ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคตะวันออก ภาคใต้ และภาคตะวันตก

หัวหน้ากลุ่มงาน/หัวหน้าฝ่ายประจำสถาบันสุขภาพสัตว์แห่งชาติและศูนย์วิจัย-ชันสูตรโรคสัตว์

คณะผู้เชี่ยวชาญญี่ปุ่นประจำสถาบันสุขภาพสัตว์แห่งชาติ

กองบรรณาธิการ

น.สพ.นพพร ศราธพันธุ์

น.สพ.โสภณ ท้วมแสง

น.สพ.ชัยศิริ มั่นนชัยสกุล

น.สพ.วัชรชัย ณรงค์ศักดิ์

ต้นฉบับ-รูปเล่ม

สพ.สมชาย ช่างทอง

จัดพิมพ์-เผยแพร่

น.ส.อุทาสินี มิโชดสม

น.ส.วิภา เอี่ยมรอด

น.ส.ดารณี แซ่อึ้ง

พิมพ์ที่ สถาบันสุขภาพสัตว์แห่งชาติ กำหนดออกทุก 2 เดือน พิมพ์ครั้งละ 1,200 ฉบับ

สถาบันสุขภาพสัตว์แห่งชาติ
กรมปศุสัตว์ จตุจักร กทม.10900
ที่ ทช 0615/ว.41

ในราชการกรมปศุสัตว์

ชำระค่าฝากส่งเป็นรายเดือน
ใบอนุญาต เลขที่ 1/2521
ไปรษณีย์โทรเลขราชเทวี

เรียน ปศุสัตว์อำเภอ
สำนักงานปศุสัตว์อำเภอ
อ. สะบ้าย้อย
จ. สงขลา

90210

(นางอุทาสินี มิโชดสม)
เจ้าหน้าที่เทคนิคฯ

สวัสดิ์ปิใหม่ ไทยช่วยไทย กิของไทย ใช้องไทย เทียวเมืองไทย ร่วมใจประชาติ